

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a doua)

12 iulie 2012*

„Cooperare polițienească și judiciară în materie penală — Decizia-cadru 2001/220/JAI — Statutul victimelor în cadrul procedurilor penale — Directiva 2004/80/CE — Despăgubirea victimelor infracțiunilor — Răspunderea persoanelor juridice — Despăgubire în cadrul procedurii penale”

În cauza C-79/11,

având ca obiect o cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare formulată în temeiul articolelor 267 TFUE și 35 UE de judecătorul delegat cu efectuarea anchetelor prealabile de pe lângă Tribunale di Firenze (Italia), prin decizia din 9 februarie 2011, primită de Curte la 22 februarie 2011, în procedura penală împotriva

Maurizio Giovanardi și alții,

CURTEA (Camera a doua),

compusă din domnul J.N. Cunha Rodrigues (raportor), președinte de cameră, și domnii U. Löhmus, A. Ó Caoimh, A. Arabadjiev și C. G. Fernlund, judecători,

avocat general: doamna E. Sharpston,

grefier: doamna M. Ferreira, administrator principal,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 15 martie 2012,

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru doamna Giunti și alții, de A. Conti și de S. Grisenti, avocați;
- pentru guvernul italian, de G. Palmieri, în calitate de agent, asistată de L. D’Ascia, avvocato dello Stato;
- pentru guvernul german, de T. Henze, precum și de J. Kemper și de F. Wannek, în calitate de agenți;
- pentru guvernul olandez, de C. Wissels și de B. Koopman, în calitate de agenți;
- pentru guvernul austriac, de A. Posch, în calitate de agent;
- pentru Comisia Europeană, de F. Moro și de R. Troosters, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 15 mai 2012,

* Limba de procedură: italiana.

pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Cererea de pronunțare a unei hotărâri preliminare privește interpretarea Deciziei-cadru 2001/220/JAI a Consiliului din 15 martie 2001 privind statutul victimelor în cadrul procedurilor penale (JO L 82, p. 1, Ediție specială, 19/vol. 3, p. 104, denumită în continuare „decizia-cadru”) și a Directivei 2004/80/CE a Consiliului din 29 aprilie 2004 privind despăgubirea victimelor infracționalității (JO L 261, p. 15, Ediție specială, 19/vol. 3, p. 31).
- 2 Această cerere a fost formulată în cadrul unei proceduri penale declanșate împotriva domnului Giovanardi și mai multor alte persoane ca urmare a unui accident survenit la locul lor de muncă.

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

- 3 Potrivit considerentului (3) al deciziei-cadru, Consiliul European de la Tampere (Finlanda) a prevăzut, în cursul reuniunii sale din 15 și 16 octombrie 1999, că trebuie elaborate norme minime pentru protecția victimelor criminalității, în special în ceea ce privește accesul acestor victime la justiție și dreptul lor la despăgubiri.
- 4 Potrivit considerentului (4) al deciziei-cadru:
„Trebuie ca statele membre să își apropie actele cu putere de lege și normele administrative, în măsura necesară realizării obiectivului de a oferi un înalt grad de protecție victimelor infracțiunilor, indiferent de statul membru în care acestea se află.”
- 5 Articolul 1 din decizia-cadru prevede că, în sensul acesteia:
„(a) «victimă» înseamnă persoana fizică care a suferit un prejudiciu, inclusiv o atingere a integrității sale fizice sau mentale, o suferință morală sau o pierdere materială, cauzată direct de acte sau omisiuni care încalcă dreptul penal al unui stat membru;
[...]
(c) «procedură penală» înseamnă procedura penală, în conformitate cu dreptul intern aplicabil;
[...]”
- 6 Articolul 9 din decizia-cadru, intitulat „Dreptul la despăgubiri în cadrul procedurii penale”, prevede la alineatul (1):
„Fiecare stat membru garantează că există, pentru victima unei infracțiuni, dreptul de a obține într-un termen rezonabil, în cadrul procedurii penale, o hotărâre de despăgubire de către autorul infracțiunii, cu excepția cazului în care, pentru anumite situații, dreptul intern prevede că despăgubirea va fi acordată în alt mod.”

7 În temeiul articolului 1 din Directiva 2004/80:

„În cazul în care infracțiunea premeditată a fost săvârșită prin violență într-un stat membru, altul decât cel în care își are reședința în mod obișnuit solicitantul, statele membre asigură ca acesta să aibă dreptul să înainteze cererea unei autorități sau oricărui alt organism al statului membru respectiv.”

Reglementarea națională

8 Din cuprinsul articolului 1 din Decretul legislativ nr. 231 din 8 iunie 2001 (*Gazzetta Ufficiale della Repubblica italiana* nr. 140 din 19 iunie 2001, p. 4, denumit în continuare „Decretul legislativ nr. 231/2001”) reiese că acest decret reglementează răspunderea organismelor pentru contravențiile care decurg dintr-o infracțiune, că acesta se aplică atât societăților și organismelor constituite sub forma unei persoane juridice, cât și asociațiilor, inclusiv celor care nu au personalitate juridică, dar că nu se aplică statului, colectivităților locale, organismelor publice fără caracter economic și entităților care îndeplinesc funcții constituționale.

9 Articolul 5 din Decretul legislativ nr. 231/2001, care stabilește persoanele fizice care, ca autori materiali ai infracțiunii, angajează răspunderea organismului sau a persoanei juridice, prevede:

„1. Organismul este răspunzător pentru infracțiunile săvârșite în interesul sau în avantajul său:

a) de persoane care exercită funcții de reprezentare, de administrare sau de conducere a organismului sau a unei unități organizaționale care dispune de autonomie financiară și funcțională în cadrul organismului, precum și de persoane care exercită, în fapt, administrarea și controlul organismului;

b) de persoane aflate sub conducerea sau sub supravegherea uneia dintre persoanele vizate la litera a).

2. Răspunderea organismului nu este angajată dacă persoanele menționate la alineatul 1 au acționat exclusiv în interes propriu sau în interesul unor terți.”

10 Articolele 6 și 7 din acest decret legislativ precizează împrejurările în care poate fi angajată răspunderea unei persoane juridice.

11 Articolul 6 alineatul 1 din același decret legislativ prevede:

„Dacă infracțiunea este săvârșită de persoanele menționate la articolul 5 alineatul 1 litera a), răspunderea organismului nu este angajată dacă acesta dovedește că:

a) organul de conducere a adoptat și a aplicat în mod eficient, înainte de săvârșirea infracțiunii, modele de organizare și de administrare de natură să prevină infracțiuni de tipul celei constatate;

b) sarcina constând în a supraveghea funcționarea și respectarea modelelor și de a se îngriji de actualizarea lor a fost încredințată unei unități din cadrul organismului care dispune de competențe autonome de inițiativă și de control;

c) persoanele au săvârșit infracțiunea prin eludarea frauduloasă a modelelor de organizare și de administrare;

d) unitatea vizată la litera b) nu și-a îndeplinit obligația de supraveghere sau a exercitat o supraveghere insuficientă.”

12 Articolul 7 din Decretul legislativ nr. 231/2001 prevede:

„1. În cazul prevăzut la articolul 5 alineatul 1 litera b), organismul trebuie să răspundă dacă săvârșirea infracțiunii a devenit posibilă ca urmare a neexecutării obligațiilor de conducere sau de control.

2. În toate cazurile, neîndeplinirea obligațiilor de conducere sau de control este exclusă dacă, înainte de săvârșirea infracțiunii, organismul a adoptat și a aplicat în mod eficient un model de organizare, de administrare și de control de natură să prevină infracțiuni de tipul celei constatate.

3. Având în vedere natura și dimensiunea organizației, precum și tipul de activitate desfășurată, modelul prevede măsuri adecvate pentru a garanta exercitarea activității cu respectarea legii și pentru a descoperi și a elimina din timp situații de risc.

4. Aplicarea eficientă a modelului impune:

a) o verificare periodică și eventuala modificare a modelului dacă sunt constatate încălcări semnificative ale normelor sau în ipoteza unor modificări în organizare sau în activitate;

b) un sistem disciplinar care să permită aplicarea de sancțiuni în cazul nerespectării măsurilor indicate în model.”

13 Articolul 25f din decretul legislativ menționat, în versiunea rezultată din Decretul legislativ nr. 81 din 9 aprilie 2008 privind punerea în executare a articolului 1 din Legea nr. 123 din 3 august 2007 în materie de protecție a sănătății și a securității la locul de muncă (supliment ordinar nr. 108 la GURI nr. 101 din 30 aprilie 2008), intitulat „Uciderea din culpă sau vătămarea corporală gravă ori foarte gravă săvârșită cu încălcarea dispozițiilor privind protecția sănătății și a securității la locul de muncă”, prevede:

„1. Atunci când infracțiunea prevăzută la articolul 589 din Codul penal este comisă cu încălcarea articolului 55 alineatul 2 din Decretul legislativ de punere în aplicare a imputernicirii prevăzute de Legea nr. 123 din 3 august 2007 în materie de protecție a sănătății și a securității la locul de muncă, se aplică o sancțiune cu amendă echivalentă cu 1 000 de cote. În cazul condamnării pentru infracțiunea vizată în teza anterioară, sancțiunile constând în interdicții prevăzute la articolul 9 alineatul 2 se aplică pentru o durată cuprinsă între trei luni și un an.

2. Fără a aduce atingere dispoziției de la alineatul 1 al prezentului articol, infracțiunea prevăzută la articolul 589 din Codul penal este sancționată cu amendă cuprinsă între 250 de cote și 500 de cote atunci când este comisă cu încălcarea dispozițiilor privind protecția sănătății și a securității la locul de muncă. În cazul condamnării pentru infracțiunea prevăzută în teza anterioară, sancțiunile constând în interdicții prevăzute la articolul 9 alineatul 2 se aplică pe o durată cuprinsă între trei luni și un an.

3. Atunci când infracțiunea prevăzută la articolul 590 alineatul 3 din Codul penal este comisă cu încălcarea dispozițiilor privind protecția sănătății și a securității la locul de muncă, se aplică o sancțiune cu amendă de până la 250 de cote. În cazul condamnării pentru infracțiunea prevăzută în teza anterioară, sancțiunile constând în interdicții prevăzute la articolul 9 alineatul 2 se aplică pe o durată ce nu poate depăși șase luni.”

14 Potrivit articolului 34 din Decretul legislativ nr. 231/2001:

„Dispozițiile prezentului capitol, precum și, în măsura în care sunt compatibile, dispozițiile Codului de procedură penală și ale Decretului legislativ nr. 271 din 28 iulie 1989 se aplică procedurilor având ca obiect ilicite administrative rezultate din infracțiuni.”

15 Potrivit articolului 35 din decretul legislativ menționat:

„Dispozițiile referitoare la inculpat se aplică și organismului, în măsura în care sunt compatibile.”

16 Conform articolului 36 din acest decret legislativ, competența de a judeca faptele contravenționale săvârșite de organismul în cauză revine instanței penale care este competentă să judece infracțiunile aflate la originea acelor fapte contravenționale.

17 În temeiul articolului 185 din Codul penal, orice infracțiune prin care este cauzat un prejudiciu patrimonial sau moral obligă la reparație pe autorul infracțiunii și pe persoanele care, în temeiul dreptului civil, trebuie să răspundă pentru actele sale.

18 Articolul 74 din Codul de procedură penală prevede că acțiunea civilă în restituire și în despăgubire, prevăzută la articolul 185 din Codul penal, poate fi exercitată în cadrul procesului penal de persoana căreia i-a fost cauzat prejudiciul sau de moștenitorii săi universali, împotriva inculpatului și a persoanei responsabile civilmente.

19 Articolul 83 alineatul 1 din Codul de procedură penală prevede:

„[Persoana] responsabilă civilmente pentru fapta inculpatului poate fi citată în procesul penal la cererea părții civile și, în cazul prevăzut la articolul 77 alineatul 4, de Ministerul Public. Inculpatul poate fi citat ca parte responsabilă civilmente pentru fapta coinculpaților dacă a fost achitat sau dacă în privința acestuia s-a pronunțat o sentință de încetare a procesului penal [...]”

Acțiunea principală și întrebarea preliminară

20 La 28 iulie 2010, Ministerul Public de pe lângă Tribunale di Firenze a solicitat trimiterea în judecată a domnului Giovanardi și mai multor alte persoane urmărite pentru că au contribuit din culpă, în sensul articolelor 41, 113 și al articolului 589 alineatele 2 și 4 din Codul penal, la uciderea unei persoane și, respectiv, la cauzarea unor vătămări corporale foarte grave altor persoane. Faptele s-au produs la 2 octombrie 2008 cu ocazia unor lucrări pe care inculpații le efectuau în calitate de salariați ai Rete Ferroviaria Italiana SpA (Societatea Căilor Ferate Italiene) pentru îndepărtarea anumitor dispozitive de siguranță ale macazurilor unui nod de cale ferată.

21 Actul preliminar de inculpare al Ministerului Public conține și rechizitoriul prin care se solicită trimiterea în judecată a două persoane juridice, Elettri Fer Srl și Rete Ferroviaria Italiana SpA, chemate să răspundă pentru o „faptă ilicită cu caracter administrativ” precum cea prevăzută la articolul 25f alineatele 2 și 3 din Decretul legislativ nr. 231/2001, în conformitate cu dispozițiile care reglementează în dreptul italian răspunderea „administrativă” a persoanelor juridice pentru o infracțiune săvârșită de inculpații care acționează pe seama acestora în exercițiul funcțiilor lor.

22 Instanța de trimitere arată că persoanelor fizice inculpate li se impută răspunderea directă pentru faptele care au cauzat moartea unui muncitor, precum și vătămări corporale altor muncitori care executau lucrări la acel nod de cale ferată, pentru că nu au pus în aplicare măsurile impuse de lege pentru a le asigura securitatea, în timp ce persoanelor juridice cărora le este angajată răspunderea „administrativă” pentru infracțiune li se impută faptul că nu au adoptat modele de organizare mai elaborate, ceea ce le expune la sancțiunile prevăzute de Decretul legislativ nr. 231/2001.

23 În cursul ședinței preliminare care a avut loc la 30 noiembrie 2010 la instanța de trimitere, căreia i se solicită să se pronunțe asupra rechizitoriilor prin care Ministerul Public a cerut trimiterea în judecată, victimele au solicitat, în temeiul articolului 74 și următoarele din Codul de procedură penală, să li se autorizeze să se constituie părți civile nu numai împotriva persoanelor fizice inculpate, ci și împotriva celor două persoane juridice trimise în judecată de Ministerul Public.

- 24 Acestea din urmă s-au opus respectivei cereri pentru motivul că legislația italiană nu permitea victimelor să se îndrepte direct împotriva persoanelor juridice, chiar și atunci când acestea sunt părți în cauză, pentru a obține repararea prejudiciilor cauzate prin infracțiunile comise de salariații lor.
- 25 Instanța de trimitere arată că articolul 185 din Codul penal stabilește obligația de reparare a prejudiciului în sarcina autorului infracțiunii și a persoanelor fizice sau juridice care, în temeiul dreptului civil, trebuie să răspundă pentru fapta sa. În acest scop, Codul de procedură penală permite victimelor unei infracțiuni să se constituie părți civile împotriva inculpaților în cadrul procesului penal, precum și să solicite introducerea în cauză a persoanelor fizice sau juridice care, în temeiul dreptului civil, trebuie să răspundă pentru faptele inculpaților, de vreme ce aceste fapte au fost comise în cadrul unui raport de muncă sau în interesul direct și pe seama acestor persoane.
- 26 Decretul legislativ nr. 231/2001 a introdus în dreptul italian instituția juridică specială a răspunderii „administrative” a persoanelor juridice pentru o infracțiune. Printre diferitele infracțiuni pentru care articolul 25f din decretul legislativ menționat prevede această formă de răspundere figurează uciderea din culpă, atunci când este comisă cu încălcarea articolului 55 alineatul 5 din Decretul legislativ nr. 81 din 9 aprilie 2008, care se numără printre diferitele fapte reținute în sarcina inculpaților în cauza principală.
- 27 Decretul legislativ nr. 231/2001 nu prevede în mod expres posibilitatea de a se constitui parte civilă împotriva persoanelor juridice urmărite pentru fapte ilicite „administrative” prevăzute de acest decret. Potrivit jurisprudenței majoritare a Corte suprema di cassazione și a instanțelor de fond, astfel de cereri de constituire ca parte civilă trebuie declarate inadmisibile.
- 28 Instanța de trimitere arată că, dacă împărtășește respectiva interpretare a dreptului italian, situația ce rezultă din aceasta nu este compatibilă cu dreptul Uniunii, întrucât dreptul italian limitează astfel posibilitatea victimei de a obține repararea pe deplin a prejudiciului său și o obligă să introducă o nouă acțiune în despăgubire în afara procesului penal, care, presupunând că ar fi admisă, intervine mai târziu, ceea ce o privează de eficacitate.
- 29 În aceste condiții, judecătorul delegat cu efectuarea anchetelor prealabile de pe lângă Tribunale di Firenze a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarea întrebare preliminară:

„Reglementarea italiană privind răspunderea administrativă a organismelor/persoanelor juridice prevăzută de Decretul legislativ nr. 231/2001 cu modificările ulterioare, prin faptul că nu prevede «în mod expres» posibilitatea ca acestea să fie introduse în procesul penal pentru a răspunde pentru prejudiciile cauzate victimelor infracțiunilor, este conformă cu normele dreptului comunitar în materie de protecție a victimelor infracțiunilor în procesul penal?”

Cu privire la competența Curții

- 30 Conform articolului 9 din Protocolul nr. 36 privind dispozițiile tranzitorii, anexat la Tratatul FUE, efectele juridice ale deciziei-cadru, care a fost adoptată în temeiul titlului VI din Tratatul UE înainte de intrarea în vigoare a Tratatului de la Lisabona, sunt menținute atât timp cât această decizie-cadru nu va fi fost abrogată, anulată sau modificată în temeiul tratatelor.
- 31 Pe de altă parte, articolul 10 alineatul (1) din același protocol prevede că atribuțiile Curții în ceea ce privește actele Uniunii în domeniul cooperării polițienești și al cooperării judiciare în materie penală, adoptate înainte de intrarea în vigoare a Tratatului de la Lisabona în temeiul titlului VI din Tratatul UE, rămân neschimbate, inclusiv în cazul în care au fost acceptate în temeiul articolului 35 alineatul (2) UE. În temeiul articolului 10 alineatul (3) din protocolul menționat, măsura tranzitorie care figurează la alineatul (1) al acestui articol încetează să producă efecte în termen de cinci ani de la 1 decembrie 2009, data intrării în vigoare a Tratatului de la Lisabona.

- 32 Din Informarea referitoare la data intrării în vigoare a Tratatului de la Amsterdam, publicată în *Jurnalul Oficial al Comunităților Europene* la 1 mai 1999 (JO L 114, p. 56), rezultă că Republica Italiană a făcut o declarație în temeiul articolului 35 alineatul (2) UE prin care accepta competența Curții de a se pronunța cu privire la validitatea și la interpretarea actelor menționate la articolul 35 UE potrivit modalităților prevăzute la alineatul (3) litera (b) al acestui articol.
- 33 În plus, este cert că decizia-cadru, întemeiată pe articolele 31 UE și 34 UE, face parte din actele prevăzute la articolul 35 alineatul (1) UE, cu privire la care Curtea poate să hotărască cu titlu preliminar, și nu se contestă că instanța de trimitere, acționând într-o procedură precum cea în cauză în acțiunea principală, trebuie considerată o instanță judecătorească dintr-un stat membru în sensul articolului 35 UE (a se vedea în special Hotărârea din 21 decembrie 2011, X, C-507/10, Rep., p. I-14241, punctul 21).
- 34 În aceste condiții, Curtea este competentă să răspundă la întrebarea adresată.

Cu privire la întrebarea preliminară

- 35 Prin intermediul întrebării formulate, instanța de trimitere solicită să se stabilească dacă dispozițiile din Decretul legislativ nr. 231/2001 privind răspunderea administrativă a persoanelor juridice, în măsura în care nu prevăd posibilitatea ca aceste persoane să fie chemate să răspundă în cadrul procedurii penale pentru prejudiciile cauzate de astfel de persoane victimelor unei infracțiuni, sunt compatibile cu Directiva 2004/80 și cu articolul 9 din decizia-cadru.
- 36 Deși, în conformitate cu o jurisprudență consacrată a Curții, în cadrul unei trimiteri preliminare, aceasta nu se poate pronunța nici cu privire la probleme care intră sub incidența dreptului intern al statelor membre, nici cu privire la conformitatea unor dispoziții naționale cu dreptul Uniunii, aceasta poate totuși să furnizeze elementele de interpretare a acestuia din urmă care sunt de natură să permită instanței naționale să soluționeze litigiul dedus judecătii sale (a se vedea în special Hotărârea din 8 iunie 2006, WWF Italia și alții, C-60/05, Rec., p. I-5083, punctul 18).
- 37 Trebuie stabilită de la bun început lipsa de relevanță a Directivei 2004/80. Astfel, după cum reiese în special din articolul 1 din aceasta, obiectivul său este de a facilita accesul victimelor infracțiunilor intenționate săvârșite cu violență la despăgubiri în situații transfrontaliere, în condițiile în care este clar că, în cauza principală, cercetările privesc infracțiuni comise din culpă și, mai mult, într-un context pur național.
- 38 În ceea ce privește decizia-cadru, articolul 9 alineatul (1) din aceasta prevede că fiecare stat membru garantează că există, pentru victima unei infracțiuni, dreptul de a obține într-un termen rezonabil, în cadrul procedurii penale, o hotărâre de despăgubire de către autorul infracțiunii, cu excepția cazului în care, pentru anumite situații, dreptul intern prevede că despăgubirea va fi acordată în alt mod.
- 39 Conform articolului 1 litera (a) din decizia-cadru, este considerată „victimă”, în sensul acesteia, persoana fizică care a suferit un prejudiciu „cauzat direct de acte sau omisiuni care încalcă dreptul penal al unui stat membru”.
- 40 Este cert că dreptul italian permite victimelor din acțiunea principală să solicite despăgubiri de la persoanele fizice, autori ai infracțiunilor la care face trimitere Decretul legislativ nr. 231/2001, pentru prejudiciile cauzate direct prin aceste infracțiuni, constituindu-se în acest scop părți civile în cadrul procedurii penale.
- 41 O astfel de situație este în acord cu obiectivul urmărit de articolul 9 alineatul (1) din decizia-cadru, care constă în a garanta victimei dreptul de a obține o hotărâre de despăgubire de către autorul infracțiunii în cadrul procedurii penale și într-un termen rezonabil.

- 42 Instanța de trimitere ridică problema dacă articolul menționat nu trebuie interpretat în sensul că victima trebuie să poată, în plus, să solicite, tot în cadrul procedurii penale, repararea acestor prejudicii de la persoanele juridice care sunt urmărite în temeiul articolului 25f din Decretul legislativ nr. 231/2001.
- 43 O astfel de interpretare nu poate fi reținută.
- 44 Mai întâi, deși, astfel cum se arată în considerentul (4) al deciziei-cadru, trebuie ca victimelor infracțiunilor să li se ofere un înalt grad de protecție (a se vedea în special Hotărârea din 9 octombrie 2008, Katz, C-404/07, Rep., p. I-7607, punctele 42 și 46), decizia-cadru nu urmărește decât să elaboreze, în cadrul procedurii penale, astfel cum este definită la articolul 1 litera (c) din decizia-cadru, norme minime pentru protecția victimelor infracțiunilor (Hotărârea din 15 septembrie 2011, Gueye și Salmerón Sánchez, C-483/09 și C-1/10, Rep., p. I-8263, punctul 52).
- 45 În continuare, decizia-cadru, care are ca unic obiect statutul victimelor în cadrul procedurilor penale, nu conține nicio indicație potrivit căreia legiuitorul Uniunii ar fi intenționat să oblige statele membre să prevadă răspunderea penală a persoanelor juridice.
- 46 În sfârșit, din chiar modul de redactare a articolului 1 litera (a) din decizia-cadru rezultă că aceasta garantează, în principiu, dreptul victimei de a obține repararea prejudiciilor în cadrul procedurii penale pentru „acte sau omisiuni care încalcă dreptul penal al unui stat membru” și care se află „în mod direct” la originea prejudiciilor (a se vedea Hotărârea din 28 iunie 2007, Dell’Orto, C-467/05, Rep., p. I-5557, punctele 53 și 57).
- 47 Or, din decizia de trimitere reiese că o faptă ilicită „administrativă” precum cea care a stat la baza acțiunii deschise în temeiul Decretului legislativ nr. 231/2001 este o infracțiune distinctă care nu prezintă nicio legătură directă de cauzalitate cu prejudiciile cauzate prin infracțiunea al cărei autor este persoana fizică și pentru care se solicită despăgubiri. Potrivit instanței de trimitere, în cadrul unui regim precum cel instituit de decretul legislativ menționat, răspunderea persoanei juridice este calificată drept „administrativă”, „indirectă” și „subsidiară” și este distinctă de răspunderea penală a persoanei fizice, autoarea infracțiunii prin care au fost cauzate în mod direct prejudiciile și căreia i se pot solicita, astfel cum s-a arătat la punctul 40 din prezenta hotărâre, despăgubiri în cadrul procedurii penale.
- 48 În consecință, persoanele vătămate printr-o contravenție săvârșită de o persoană juridică, precum persoana cercetată în temeiul regimului instituit de Decretul legislativ nr. 231/2001, nu pot fi considerate, în vederea aplicării articolului 9 alineatul (1) din decizia-cadru, victime ale unei infracțiuni care au dreptul de a obține, în cadrul procedurii penale, o hotărâre de despăgubire de către această persoană juridică.
- 49 Din considerațiile de mai sus rezultă că trebuie să se răspundă la întrebarea adresată că articolul 9 alineatul (1) din decizia-cadru trebuie interpretat în sensul că nu se opune ca, în cadrul unui regim care prevede răspunderea persoanelor juridice precum cel în discuție în acțiunea principală, victima unei infracțiuni să nu poată solicita, în cadrul procedurii penale, repararea prejudiciilor cauzate în mod direct prin acea infracțiune de la persoana juridică autoare a unei contravenții.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 50 Întrucât, în privința părților din acțiunea principală, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a doua) declară:

Articolul 9 alineatul (1) din Decizia-cadru 2001/220/JAI a Consiliului din 15 martie 2001 privind statutul victimelor în cadrul procedurilor penale trebuie interpretat în sensul că nu se opune ca, în cadrul unui regim privind răspunderea persoanelor juridice precum cel în discuție în acțiunea principală, victima unei infracțiuni să nu poată solicita, în cadrul procedurii penale, repararea prejudiciilor cauzate în mod direct prin acea infracțiune de la persoana juridică autoare a unei contravenții.

Semnături